

APRIL

Siva vrana.

Spisal Vojteh Korče.

Pri nas na Notranjskem se nahaja v precej velikem številu siva vrana (die Nebelkrähe). Ta ptica se zdi marsikomu koristna, marsikomu pa jako škodljiva.

Ta ptica je večinoma vsa siva; od tod tudi ime siva vrana; le glava, rep in perutnice so črne. Prebiva najrajša po travnikih in polju, po logih in hostah. Zlasti ljubi družčino, samo boš videl le malokdaj. Pomladi, jeseni in pozimi jih vidiš cele jate, ki se premikajo po polju in se oglašajo s svojim žalostnim „kra-kra-kra...“ Leteča se ti zdi na prvi pogled okorna; ako jo opazuješ natančneje, uvidiš, da leta jako vztrajno. To pa zato, ker ima dolga letalna krila in dolg rep. Hoja njena je lahka, ker ima močne noge s tremi prsti spredaj in z enim zadaj. Če opazuješ njene prste na nogah, vidiš, da so vsi štirje prsti v enaki višini. Oboroženi so z jako močnimi kremplji.

Siva vrana je jako požrešna ptica, kakor vse njene sorodnice. Živi se največ od polžev in žužkov, katere pobira po senožetih, polju in travnikih. Opaziš jo pogostoma tudi po njivah; ondi pobira kmetu zelo škodljive ogrce in črve. V slast ji gre mesna jed, namreč poljske miši. In prav zaradi teh dobrih lastnosti jo nekateri lovci in kmetje prištevajo koristnim pticam. Ne rečem, da ni koristna; pomladi je

koristna na polju, oziroma na njivah; ko pa prične dozorevati žito, ni kaj velika prijateljica kmetovalca. Takrat jo bo začel kmet prvi preklinjati.

Do sedaj sem našteval večinoma le njene vrline in dobrote. Sedaj si pa malo oglejmo njeno pregrešno življenje v loviščih. Marsikdo mi bo nemara očital, da sem preoster proti naši sivi vrani. Drugače bo govoril oni, ki mu je kaj do mladih ptic pevk, jerebic, prepelic in zajcev. Ta kmalu spozna, da nima v svojem lovišču, skoraj bi rekel, večjega škodljivca, požeruha in roparja kot našo sivo vrano. Ob vsem tem roparskem poslu ji pomaga izvrstno njen dolgi, močni, izbočeni kljun, bistri vid, tanki sluh in jako občutljivi vonj.

Gnezdi najrajša v smrekovih gozdih blizu polja. Iz sehljadi, trave in mahu precej skromno znešeno gnezdo si postavlja navadno vrh visokih nedostopnih dreves. Sredi aprila znese ponavadi 3—5, celo 6 jajec. Iz njih izleže gole, požrešne mladiče; stara dva jih morata dolgo pitati.

In prav ta čas je jako škodljiva mladim jerebicam, prepelicam, zajcem, piščancem in posebno pticam pevkam, katerim kaj rada brska in iztika po gnezdih.

Bilo je lani, meseca julija, na Dolenjskem, kjer sem služboval. Blizu hiše na visokem, precej košatem kostanju je bilo pet mladih liščkov. Dokler so bili v gnezdu, se jim ni zgodilo nič žalega. Ko so pa bili dovolj godni, da so izleteli iz gnezda, sem kmalu opazil v svoje veliko začudenje, da jih ni več pet, ampak da sta samo še dva. Tistega popoldne sem stal pod kostanjem in ugibal, če ni prišel kak „stric muc“ ponje.

Kar zaslišim čivkanje mladega liščka in pogledam tja. Vrana lovi ptička, ga ujame in odnese v kljunu. Jaz pa za njo, da bi zvedel za njeno gnezdo. Posrečilo se mi je. Še ta dan ni bilo več ne starih, ne mladih med živimi. Pokončal sem sedem krotih sovražnikov priljubljenih koristnih ptičev.

Slično sem videl dvakrat, kako škodljiva je siva vrana našim mladim zajcem in jerebicam. Potemtakem smem trditi, da tudi prepelicam in drugim zrnosedkam in črvojedkam ni nobena prijateljica.

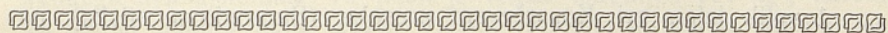
Prof. dr. Vladimir Herle nam je na idrijski realki svetoval, da pokončamo mlade vrane in jajca, kajpada, ne da bi trpinčili mladičev.

Pred par leti smo imeli pomladi gnezdo štiritedenskih piščancev, ko so gnezdile vrane. Lepega jutra smo izpustili kloko s piščanci na prosto, da bi se malo okopali v prahu. Kar se je pripodila vrana ko kragulj med piščeta in že ji je čivkal v kljunu majhen revček. Ni je preplašilo moje vpitje in ropotanje. Par sto korakov od hiše je sedla na tla, v kljunu držala pišče in z njim parkrat udarila ob tla, tako da

ga je ubila. Potem pa hajdi v gnezdo z njim k mladim požeruhom. In na ta način nam jih je odnesla še štiri. Odsihmal je pa siva vrana moja največja sovražnica. Pozimi je mnogo manj boječa kakor v drugih letnih časih. Do tega jo pa privaja samo lakota. Tedaj jo opaziš prav blizu selišč in največkrat po cestah, kjer brska in si išče hrane v govejih in konjskih odpadkih.

Kako dober vonj in vid ima siva vrana, to je razvidno iz nastropnega. Ako si nastavil vado (skobce) ali zastrupljeno meso ali celo žival za lisice, kune ali za druge ropne živali, je prva zraven naša siva vrana. To menda ve vsak lovec. Ko se nadeja, da dobi lep plen v železju, pa dobi v svoje veliko začudenje in veliko svojo togoto — vrano. Siva vrana se ne ogiblje niti mrhovine, še celo prav požrešna je nanjo.

Lovec, ki se hoče prikupiti kmetu in koristiti sam sebi, da bo imel jeseni v svojem lovišču dovolj jerebic, prepelic, zajcev in ptičev pevcev, pokončuj vrane že pomladi, ko še gnezdijo. S tem najbolje omeji razmnoževanje teh ptic, ki ne koristijo pomladi toliko, kakor poleti in jeseni škodujejo kmetu in lovcu-najemniku.

Jeleni na snežniški graščini.

D o d a t e k.

(Konec.)

Leta 1911. so javili:

Lovišče snežniško: začetek plemenitve 11. septembra.

Lom, graščinski pašnik:

1 plemenjak, po sledu štirinajsterak ali šestnajsterak;

1 mladenič, po sledu deseterak ali dvanajsterak;

1 mladenič, po sledu šesterak ali osmerak;

1 jelen, po sledu jelenče ali vilar.

Dalje so zasledili: 2 košuti — eno jako močno — košutico, junčka in telico.

Volčji vrh — Stari lazi:

1 plemenjak, dvanajsterak z jako močnim rogovjem; na njem sta bila nadočnika upognjena močno navzdol.

1 košuta z junčkom.

Ta divjačina prebiva vedno na pašniku.

Na Grajševki:

1 močnejši jelen s košuto, košutico in teletom. Sledili so jih vedno, toda ta jelen ni rukal nikdar ondukaj.

Tudi so sledili rdečo divjačino v Rajnem dolu, odd. 4 b, v Malinskih lazih, odd. 13 a, kjer so se oglašali posamezni jeleni, potem na Jazbinem hribu in Cinkovcu. Tukaj pa ni nobenih pojališč, pač pa dobri prehodi in dobra paša.

Požari — Šumradova stiska:

1 plemenjak osmerak, brez sivčka in srednjika, sicer pa z dobro razvitim rogovjem in razdaljo. Rukal je včasih jako dobro. Košuto so opažali tam zmeraj, košutico pa včasih.

Lovišče Leskova dolina; začetek plemenitve 10. septembra 1911.

1 lih šestnajsterak v prejšnjem jelenjaku;

1 deseterak v prejšnjem jelenjaku;

1 dvanajsterak v Pogorelčku, odd. 29. Ustrelil ga je gospodar lova 21. sept. zjutraj.

1 jelen pri Lokvici, odd. 22 a;

1 močan jelen pri Lavrenčkovem lazu, odd. 27;

1 močan jelen pri Skrivnih vrhah, odd. 20 a;

1 jelen pri Horvatovem hribu;

1 jelen odd. 46, Šilo-Korito;

1 močan jelen v Skalnici pri Škulji;

1 velik jelen pri Kozarčevem preseku (Šumradova stiska) na Mestkovem;

1 jelen v Repnikih;

1 močan jelen v Gornjih plečih, odd. 26;

1 deseterak v Obramcu, odd. 18. Ustrelil ga je 24. septembra zjutraj princ Ulrik.

Poslednja poročila so došla 15. oktobra, konec plemenitve.

Lovišče Mašun; začetek plemenitve 11. sept. 1911.

1 dvanajsterak, s pravilnim dobrim rogovjem v Čeži-Česnovcu; oglašal se je dobro.

1 jako močan jelen (prejkone štirinajsterak) na Strmem klancu. Oglašal se je redko; nemara so ga slišali tudi v bližini Jurjevega dola.

1 deseterak s slabima, dolgima rogovilama v Grdem žlebu — Leskovem grmu.

Slišali so se tudi:

1 močan jelen v Vratenskem hribu — Markovi dolini; konec plemenitve je bival stalno v Vratcih; rukal redko.

1 slabjši mladenič, prav tam; rukal je redko.

1 močan jelen na Toščakovi rebri; rukal je slabo.

Za plemenitve so bili videti še:

1 deseterak, vršičnjak z idealno lepim rogovjem, pod Dedno goro.

1 osmerak pri Leskovem grmu.

1 šestnajsterak, jako močan, v Leskovem grmu.

1 deseterak s slabim rogovjem v Češnjevcu.

1 jelenče v Markovi dolini.

Konec plemenitve 5. oktobra, 1911.

Lovišče Jurjev dol. Začetek plemenitve 8. septembra.

1 jelen pri Sladki gori.

1 jelen v Jelenici, odd. 13. c. Obadva so slišali le enkrat.

3 jeleni, štirinajsterak, lih dvanajsterak in prejkone še drugi štirinajsterak v Hiši proti Vratcem, odd. 25. Slišali in videli so jih večkrat, in to lihega dvanajsteraka z 2 košutama pri Ledeni jami - Praproti, štirinajsteraka s tremi živalmi brez rogovja v Muziki-Hiši in tretjega, štirinajsteraka na odd. 25.

V drugih loviščih ni bilo opaziti nič. Konec plemenitve 1911.

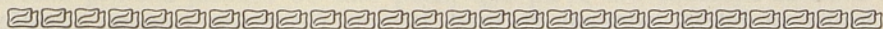
V lovišču Hermsburgu tudi leta 1911. niso sledili ne videli nobene veledivjadi.

Gorko, deževno in viharno vreme je jako škodovalo plemenitvi leta 1911.

Kakor omenjeno, sta bila leta 1911. ustreljena dva jelena. Princ, gospodar lova, je ustrelil 21. septembra 1911 v Pogorelčku, odd. 29. velikega dvanajsteraka. Ta jelen je tehtal iztrebljen 171 kg; iztrebki so tehtali menda okoli 40 kg. Desna rogovila je merila 105 cm, leva pa 106 cm, desna roža 26 cm, leva pa 25 cm, rogovili nad njima na desni in levi 22 cm; največja razdalja je bila 89 cm.

Princ Ulrik je ustrelil 24. septembra zjutraj na Obramcu, odd. 18, lepega deseteraka. Ta jelen je tehtal cel 192 kg, iztrebljen 160.5 kg. Desna rogovila je merila 86 cm, leva pa 87 cm, roži 23 cm in rogovili nad njima na desni 22 cm, na levi pa 21 cm; največja razdalja je bila 67 cm.

Snežnik, 17. novembra 1911.

Jazbec.

Spisal Julij Bučar.

(Konec.)

Jazbečar mora biti isker, pogumen, spreten. Jazbec je namazan z vsemi mazili, pes ga prekašaj! Voditelj velevažne ekspedicije mora psa dobro poznati. Vsak pes ima svoje muhe in jazbečarja imajo že v prislovcu.

Kadar vidiš jazbeca v rovu, ga zagrabi s posebnimi železnimi kleščami okoli vratu, ga potegni na svetlo in ga ubij! Po mojem mnenju naj rabi lovec rajši puško, nego krepelec, da ne bo podoben konjačem.

Nevarno je, psa jazbečarja pustiti v luknjo v času, ko se nahajajo v njej mladiči. Tedaj je starka psu zelo nevarna in ga lahko tako okolje, da imaš invalida pri hiši, ali pa ga celo ugonobi. Pred mesecem oktobrom psa ne puščaj v jazbino.

Ako jazbeca vsled raznih zaprek ne moreš dobiti iz glavne luknje, ga lahko izpodiš iz nje z ognjem. Ponoči zažgi nad luknjo grmado, v posamezne rove pa vtakni suhega vejevja, smodnika, smrdljivih reči ter zažgi. Jazbec je zelo občutljiv in ne mara smradu v svoji hiši. Iz zasmrajene luknje beži in se utabori v rovih za silo. Tam ga dobiš z jazbečarjem.

Živega, nepoškodovanega jazbeca dobiš najlaže, ako ga izkoplješ. S staro mrho ne boš imel nobenega veselja, ker se ne da udomačiti, je grozno lena, zahrbtna, nehvaležna in hudobna. Ravno nasprotna svojstva ima mladič. Privadi se te tako, da te bo spremljal na izprehodih, te zabaval s svojo šegavostjo ter se igral s tvojimi otroki in domačimi živalmi.

Izmed mnogo drugih, pri nas nenavadnih lovnih načinov na jazbeca hočem omeniti le še lov v železo in v past.

Primerno veliko in močno železo, kakršno se uporablja za lisice, nastavi pred rov, ki je najbolj uglajen. Da prisiliš jazbeca, stopiti v železo, zamaši vse druge rove, zadaj pa deni kaj smrdljivega, osmojene cunje ali namočene v tobačno žlindro ali skalno olje. Železo mora biti prav snažno; da ne diši po železu, ga odrgni z zemljo ob luknji ali z rastlinami, s hrastovim ali bukovim listjem, z reso ali pa tudi s sadjem.

Železo postavi tik pred vhod ali pa nekoliko v luknjo tako, da je pero na zunanji strani. Da ga pa ni videti, ga zakoplji približno en palec globoko v zemljo ter ga pokrij s finim mahom, peskom ali zemljo, sploh tako, da se ne bo nikjer poznala nobena izprememba. Na krajih za železa odstrani že pred lovnim časom vse napoti stoječe grmovje, korenine in zrahljaj zemljo. Enako nastavi železo tudi na potih, koder hodi jazbec na pašo in domov.

Ker je modrijan zelo močan, ti odnese kožuh in železo, ako ne pritrdiš tega. Za to potrebuješ dva do tri metre dolgo, močno verigo; pritrđi jo ob bližnje drevo ali ob močan klin, ki si ga zabil tako globoko v zemljo, da ga jazbec ne more izpuliti. Tudi verigo je treba tako pokriti, kakor železo, ker jazbec sicer ne bi nič prav zaupal tvojim igračam.

Najnavadnejši lov pri nas na Dolenjskem in prejkone na Kranjskem sploh, je lov v past, v takoimenovani „tulec“. Prednost ima pred vsemi lovnimi pripravami, ker tako rekoč nič ne stane; narediš si ga lahko sam. Kar zagradi, obdrži gotovo.

Tulec je navadna podolgasta omarica, tako ozka, oziroma tako prostorna, da more star jazbec splezati skozi njo. Na obeh koncih je odprta, da jo moremo, vtaknjeno v luknjo, smatrati za podaljšani rov. To omarico porinemo po dolgem v rov, vendar ne cele; sprednji del mora za dobro ped gledati iz luknje. Tulec moramo zatrditi na vse strani s kameni tako, da se jazbec nikjer ne more izkopati. V tem oziru stori rajši preveč, nego premalo! Izkušnje so bridke. V gorenjo stranico, tik pred vhodom v luknjo, zarezemo počez tako široko zarezo, da debelo hrastovo desko, navpično postavljeno nad zarezo, lahko spravimo skozi njo do dna. V spodnji konec te deske vzporedno z obema podolžnicama zabijemo več približno pet centimetrov dolgih močnih železnih igel. Sredi navedene deske spodaj, torej tam, kjer so zabite igle, zarezemo toliko zarezo, da ima v njej prostora lesena letvica, segajoča od te zareze, položena na vrhovno desko tulca, do sprednjega, torej tistega konca pasti, ki ostane zunaj rova. Sedaj pa vzamem tako dolgo leseno kobilico ali rogovilico, da se mora zadeti jazbec ob njo, ko sili iz pasti. Kraka te kobilice visita navpično navzdol. Zgoraj ob koncu na notranji strani ima ta kobilica prav tako zarezo, kakor gori imenovana hrastova deska. Ako hočemo tulec nastaviti, dvignemo to hrastovo desko, obteženo s kameni ali uteži in ob straneh tako zavarovano, da ne more pasti v stran, do vrha pasti, položimo letvico v sredino gorenje stranice pasti, in sicer ob obeh koncih v gori opisani dve zarezi ter pritrdimo kobilico v zarezo v stranico tulca, da tam obmiruje. Ko sili jazbec iz luknje skozi tulec, mora zadeti ob rogovilico. Tedaj pa je že po njem. Kobilica odleti daleč proč, hrastova deska pa pade z vso silo skozi zarezo v past ter potegne letvico s sabo. Zato mora biti ta zareza dovolj prostorna, sicer običi hrastova deska pri vrhu, jazbec pa šine ritenski iz pasti. Deska pritisne jazbeca ob dno pasti, igle pa se mu zaderejo navadno v filnik ali med pleča.

Tulec se najbolj obnese pri luknjah v skali, kjer ima jazbec le en vhod, ki je ob enem izhod. Pri drugih luknjah je uspeh vedno dvomen. Ako ne moreš na način, ki smo ga opisali pri lovu z železom, zabraniti jazbecu beg z izkopanjem, potem ti nihče ne plača tvojega truda.

Naš Lakovniček, poveljnik vseh gorjanskih jazbecev, ima pri tem lovu mnogo izkušenj. Krasno zna pripovedovati o tem. Latinščino pozna le tedaj, kadar razgret od imenitne kapljice iz Hrušice po dobro uspelem lovu, ob „Košu“ vleče svoje tovariše, da kar zijajo. Kadar pa gre za resno stvar, pozna šalo le v toliko, da zabeli z njo svojo sicer suhotno pripovedovanje.

„Gospod,“ mi je dejal „pa ne smete misliti, da dobite jazbeca takoj prvo noč. Ej, salamensko je trmast! Kadar sluti nevarnost, ga

privede le najhujša lakota v past. Gospod, ako ga pa ne dobite v dvanajstih dneh, potem naredite le križ čezenj! Pa kaj sem že doživel! Parkrat sem jeseni nastavil tulec, jazbeca pa sem dobil pomladi! Je pa že bolje, streljati ga. Gospod! Ko sem še imel tistega imenitnega braka, saj ste poznali Turinčka, kaj ne? I, seveda! Saj vam je pripodil tistega kapitalnega srnjaka, ki ste ga ubili na Lipovcu — jemnasta vendar, sam hudiman je moral biti v tem psu! Nekdo mi ga je ustrelil, saj veste. Bo že enkrat račun dajal. — Vsakega, prav vsakega jazbeca je spravil iz luknje. Saj sem v enem samem dnevi tam gori na Škrbcu ustrelil tri, pa vsak je imel po šestnajst kil. Ali je ni luknje, gospod, da jaz ne bi vedel za njo — v vseh Gorjancih ne. V tulec jazbeca loviti, je že bolj dolgočasno, pa mora tudi biti, ako ni drugače.

Pravijo, da je vsaka stvar za nekaj na svetu. Zakaj pa ravno jazbec ne? Če mu je tako nerodno ime, nič ne škoduje.

Njegovo meso ni le užitno, nekaterim je celo delikatesa. To vem po svoji izkušnji. Ne oziraj se na dolgo dlako, od ilovice zamazano mrho, ki ti polni nos s čudnim parfumom! Ako deneš meso za tri, štiri dni v tekočo vodo, potem pa za par dni v kvasilo in ga znaš primerno pripraviti — povem ti, potem odkloniš vsakega srnjaka.

Nepremočna, trdna in trpežna krzna so naši vozniki svoj čas uporabljali pri konjskih komatih. Tedaj so jih pa tudi plačevali celo po šest kron, dočim se dandanes dobe po osemdeset, celo po šestdeset vinarjev.

Iz jazbečevih krzen izdelujejo dandanes lovske torbe, toke za puške, ovratnike za pse, prevlake za kovčege, predposteljnice itd.

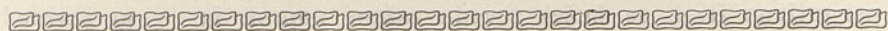
Dolge dlake rabijo za krtače, raznovrstne čopiče, nakite za na klobuke.

Maščobe ima jazbec jeseni čudovito mnogo. Takoj pod kožo ima ob hrbtu in ob straneh do 1 *cm* debelo plast, ki jo loči le tanka plast mesa od druge, blizu 3 *cm* debele plasti. Srce in čeva so prav tako obkrožena od masti. Od enega samega jazbeca utegneš dobiti do 4 *kg* maščobe.

Jazbečeva mast ima zdravilno moč. Po trditvi našega Lakovnička izvrstno učinkuje pri telesnih poškodbah. Lekarnarji jo radi kupujejo.

Mešanica iz jazbečeve masti ter masti od sive čaplje (*Ardea cinerea*) ali od črne liske (*Fulica atra*), je najboljše mazilo za škornje. Nekateri rabijo tako mast tudi za razsvetljavo, celo uživajo jo s kruhom. Da osive lasje, namazani z jazbečevo mastjo, to je bajka.

No, naposled ti pa še povem, da si lahko prihraniš aneroid, ako gojiš pri domu jazbeca. Ta žival je namreč jako občutljiva za vremenske premembe. Za to velja po raznih poizkusih za bolj zanesljivega vremenskega preroka, kakor slavnoznani Falb, ki se je časih vendarle zmotil — jazbec pa se neki ne zmoti nikdar.

Brakada.

Spisal Podgorski.

(Dalje.)

Dober pes goni vse brez izjeme, zajca, srno, lisico; ali medveda, volka pa ne goni vsak pes. Med psi so pa tudi specialisti, ki gonijo s posebnim veseljem to ali ono divjačino, n. pr. lisico, zajca. So pa tudi taki, ki gonijo samo eno vrsto divjačine. Nekateri ne gonijo drugega kot zajca, tudi srne ne, zopet drugi pa samo lisico, zajca in srne pa ne.

Loviti s samimi specialisti in solisti bi bil seveda ideal brakade. Toda te vrste psi so redki, ker so vsi samo produkti slučaja. Ne šola jih za to še nihče, čeprav se da pes priučiti tudi temu.

Zadovoljen sem lahko, če imam na brakadi dobre pse, ki vsaj samostojno iščejo in se ne zanašajo preveč drug na drugega. Posebno ljubo pa mi je, če vem, da imam v tropi vsaj enega specialista za lisico; to mi jamči, da bo košatorepka gotovo tekla.

Pravilo je, da pes goni tisto divjačino, ki jo je spodil v začetku, ves čas dalje in da ne presedla. Toda kaj pogosto se zgodi, da pes pusti zajca, če pride na srne. To je napaka, ki se pa po mojem mnenju ne da odpraviti. Če se pa pes prevrže od srne na zajca, ali z zajca na lisico, mu smemo to že odpustiti, ker strelja pravi lovec pred psom rajši zajca ali lisico, kakor pa srno.

To bi bilo v glavnih potezah vse, kar se tiče vprašanja: kako se vedi pes na lovu. — Ako uvažujem to, mi ne bo treba dosti premišljati o tem, kakšne pse naj vzamem na brakado.

Predvsem, in to povem na ves glas, ne spadajo na brakado — mladiči. Uči svojega mladiča, kadar loviš sam, na brakade ga ne puščaj, imel boš ti in drugi lovci samo sitnost ž njim; razen tega ga pokvariš popolnoma. Pes mora loviti prve dve jeseni **sam**, pusti ga k družbi šele potem, ko zna **sam** vzdigniti in **sam** goniti.

Ali upoštevajo pri nas to pravilo? Ne! Na naših kranjskih brakadah vidiš ščeneta ob sedmih, osmih mesecih. To bi pa absolutno

ne smelo biti. Tak kužek, pa najsi bo še tako plemenite krvi, dela samo skazo. Ali je vedno za petami brakirja, kar je še najmanjše zlo, ali pa se spusti za drugimi psi za živaljo, goni nekaj časa, potem ostane zadaj in ne najde nazaj. Kakor izgubljena ovca tava po lovišču okrog, leta od enega lovca do drugega, tuli sedaj tu, sedaj tam, naposled pa leže blizu tebe in se ne da pregnati. Če ti potem drugi psi priženo žival, se kužek seveda zažene naproti in — jo zavrne! Preverjen sem, da je kaj takega doživel že vsak lovec, ki količkaj poseča naše brakade. Zato pa, vodje lova, bodite v tem oziru strogi! Pes, ki ni popolnoma izučen, ne spada na brakado, pa naj ga privede sv. Peter ali sv. Pavel s sabo. Dajte mu brez pardona — brco! Tak pes se uči in ostani doma! Kadar bo kaj znal, pa pridi!

Drugo pravilo, ki ga vedno upoštevaj, ako hočeš, da bo brakada pravilna, se glasi: ne jemlji na brakade preveč psov! En brak, seveda dober brak, zadostuje za 4 strelce popolnoma, če ni svet, kjer loviš, izredno razklan in razsedan. Za 3 strelce pa zadostuje en brak prav v vsakem terenu. Ako imaš zasedenih n. pr. 20 stajališč, boš lovil najlepše, ako izpustiš 5—6 brakov, pa ne vseh naenkrat, ampak polagoma, drugega za drugim in vsakega v njegovo stran. Brakirju naroči: Počakaj, da prvi pes vzdigne in odžene, potem šele izpusti drugega! To je, kakor na vojski: slab vojskovodja, ki bi vse bataljone naenkrat vrgel v ogenj. Tako pa more brakir izpuščati pse samo takrat, kadar jih nima preveč in če so psi šolani, da se ne trgajo in ne cvilijo, četudi slišijo, kako gonijo izpuščeni tovariši.

Kaj se zgodi, če izpustiš preveč psov v lovišče? Najprej to, da psi iščejo slabo, ker drug drugega motijo in sledove mešajo, posebno še, ako so med njimi manj vajeni psi. Pes pride, recimo, na sled, ki je že precej star, izdeluje ga z veliko težavo korak za korakom, kljuko za kljuko. Kar naenkrat opazi, da je že drug tovariš na tem sledu in sicer pred njim. Gotovo je prišel od kake druge strani na ta sled. Naloga našemu psu je s tem izredno otežkočena, ker ga na vsak korak bode v nos sled onega, ki išče pred njim. Kaj stori naš pes? Sled pusti in se obrne drugam. Tovariš pa morda nima tako finega nosa, ali nima toliko vaje, skratka, on te živali ne vzdigne, žival ostane v ležišču. To se gotovo ne bi bilo zgodilo, če bi bil prvi pes ostal na sledu. Skoro pri vsakem dobrem psu sem opazil svojstvo, da pusti sled, ako ga izdeluje pred njim že drug tovariš. Opazil sem pa tudi, da psa, ki sta si posebno prijatelja, zlasti pes in psica, iščeta kaj rada skupaj. Zato ne izpuščaj takih psov sočasno, ako hočeš, da bi iskala vsak zase.

V snegu so si psi seveda še mnogo bolj napoti, in kolikor več psov vzameš v snegu s sabo, toliko slabše boš lovil.

Pa tudi pozneje, pri gonji se pokaže, da je slabo, izpustiti preveč psov. Kakor hitro eden zavpije, že dreve tovariši od vseh strani skupaj, nekateri tiho, nekateri pa cvileč, kakor bi jih drl s šilom. Divjad ne ve, kam bi se obrnila in mogočrat jo ubere ravno v nasprotno stran, kakor si pričakoval.

Toda ne samo to. Tudi gonijo psi tem slabše, čim več jih je skupaj, posebno zajca, ki dela kljuke, zakaj drug drugemu so napoti. Še najprej ustreliš zajca, če ga goni en sam pes ali, ako ga gonita kvečemu dva dobra psa.

Cela tropa ti ga prižene redkokdaj nazaj, en pes ali dva pa prav gotovo, če sta le za kaj.

Ako imaš preveč psov, si pomagaš prav lahko s tem, da jih pustiš polovico za popoldansko gonjo. Previden vodja lova nikoli ne pozabi rezervirati nekaj psov za poznejše gonje. Popoldanja gonja je, kakor sem že omenil, skoraj vedno slabša kakor dopoldanja. Še slabše pa je, ako so psi utrujeni in ako vodja lova ni skrbel za reservo. Ne misli pa, da ukreneš posebno modro, ako dobre pse prihraniš za popoldne. Dobre pse izpusti dopoldne; kar se ustrelji, se ustrelji dopoldne, popoldne je vse le bolj nameček. Seveda ne smeš biti tako nepreviden, da boš za popoldan prihranil samo škarto. Vsaj dva dobra psa bodita vmes. Izkušnja uči tako. Psi, ki so tekali dopoldne, naj počivajo popoldne, ako imaš dovolj nadomestila.

Kot tretje pravilo pomni: tropa bodi enotna, ne pa mešana. Včasi vidim na brakadah pse najrazličnejših pasem, izprijene frmače, jazbečarje, terijerje, brake in križance, ki jim ni mogoče več določiti izvora.

Katera pasma je za brakade najpripravnejša, o tem bom razpravljaj pozneje. Tukaj poudarjam le: tropa, ki z njo loviš, bodi enotna; imej ali same brake, ali same jazbečarje, ali same terijerje. To je potrebno že zaradi tega, da niso eni psi bolj hitri ko drugi. Jazbečarji n. pr. goni jo prav izvrstno, brakov pa ne morejo dohajati. Ako imaš v tropi brake in jazbečarje, bodo braki gonili naprej, jazbečarji pa se bodo točili kake pol ure za njimi. Kaj je to lepa brakada? Sploh pazi na to, da so vsi psi vsaj približno enako hitri in sicer jazbečarji enako nagli, braki pa enako počasni. Vselej sem bil nevoljen, kadar sem videl, da je švigal en brak kakor vihar za živaljo, drugi pa so tolkli po nekaj kilometrov zadaj za njim. Takega psa izloči iz trope, on naj lovi sam. Seveda, če si tako srečen, da imaš same soliste, potem je vseeno, ali so enako hitri, ali ne. Ker pa vem, da jih nimaš, pazi pri tropi tudi na enako hitrost.

Nekateri lovci priporočajo, privzeti k tropi enega jazbečarja ali terijerja.

Pokojni dež. sod. svet. Šufraj, eden najboljših lovcev s psi braki, je vedno privzel k svoji enako lepi kakor izvrstni tropi pet do šest belih istrskih brakov pa enega jazbečarja in mi utemeljeval to s tem, da se srnjak, ako pridejo psi na srne, ponavadi odbije, tako da teko le srne; jazbečar, ki ostane zadaj, pa pride prav pogosto pretkanemu rogljaču na sled in ga potisne v ogenj. Tudi jaz sem doživel več takih prilik. Zato priporočam posebno, pri brakadah na srne privzeti k tropi dobrega jazbečarja. Pa ne glede na to ugodnost, je jazbečar priporočen tudi zato, ker uide lisica pred braki prav pogosto v jamo. Braki ji ne morejo do živega — jazbečar pa lahko. Ako slišim, da so psi nehali goniti lisico pri jamah, vzamem jazbečarja in grem ž njim tja. Ako je pes za kaj in ako moje šibre niso krive, je lisica kmalu v mojih rokah.

Še na nekaj lahko paziš pri tropi, na — ubrane glasove.

Naša izreja brakov žal še ni napredovala tako, da bi mogli bogve kako izbirati. Veseli moramo biti, da so naši braki v drugih točkah dobri, naj imajo potem že take ali take glasove. Rusi n. pr., ki imajo staro čisto pleme brakov, so pa že bolj izbirčni. Rus sestavi svojo tropo vedno tako, da ima zastopane visoke in nizke glasove. Kajpada je tako ubrano zvonjenje ušesu mnogo prijetnejše, kakor pa hripavo bevskanje. Tudi Francozi in Švicarji drže mnogo na to, da imajo njih braki lepe, čisto zveneče glasove („une belle gorge“ = lepo grlo) ali kakor Rus pravi, prijeten — „zaliv“.

Katera pasma psov je za brakade najbolj priporočna? Že ime ti pove: braki! Ali pomniti je, da vsak pes, ki goni — še ni brak. Psi braki so posebna pasma, ki se je bolj ali manj čista ohranila iz prazgodovinske dobe do danes. Že stari Egipčani (4000 pred Kr. r.) so imeli lovske pse z visečimi ušesi in ravnim repom, podobne našim brakom. Grki so poznali že več konstantnih pasem brakov in Ksenofont je napisal o brakih celo knjigo; ondi posebno hvali resaste mološke pse, ki so se ohranili do današnjega dne in jih sedaj imenujemo — istrske brake.

Seveda pri nas je sedaj vse — brak, da ima le 4 noge in da le par minut bevska za zajcem. Zakaj to? Zato, ker je lov prešel v kmečke roke; kmet si pomaga, s čimer si more, da je le poceni. Včasih je vsaka graščina imela svojo pesarnico in redila po 20—30—50 brakov, nekatera celo po 100.

Gospoda je seveda pazila na to, da je imela lepe izenačene pse; zato so v pesarnicah strogo varovali čistoto plemena. Dandanes so ti časi že pozabljeni in ž njimi vred pozabljeni tudi oni lepi, visoki,

grajski psi, ki so po naših gozdovih gonili jelene. Utihnili so lovski rogovi — utihnila pesjad . . .

Če pogledaš pse, ki jih dandanes preganjajo naši brakirji, te kar v srce zazebe. To naj bodo lovski psi?

Vem, kje čevelj tišči, vem dobro po svoji izkušnji, koliko stane to veselje, toda, prijatelj, ta ščeneta, ki loviš sedaj ž njimi, menda tudi ne žive ob sapi, najbrže jim moraš dati tudi kdaj kaj jesti, ali ne? No vidiš, ako bi dal to, kar ti požreta tvoja dva cucka, ki sta ti na lovu samo v jezo, e n e m u pravemu braku, bi prejkone tudi ostal živ. Imel bi pa na lovu ž njim pravi užitek, ko bi ga poslušal, kako goni, imel bi korist, ko bi ti gotovo prignal divjačino pred cev. Sedaj si pa ob užitek in korist. Ni torej draginja vzrok, da se po naših loviščih potepajo ob brakadah cucki, ki niso že nikomur več podobni, ampak le malomarnost in njena sestra — nevednost. Lovci se za to ne brigajo, ne potrjujejo se, da bi se poučili o tem, kakšen bodi — brak, kaj šele, da bi si nabavili čistokrvnih psov!

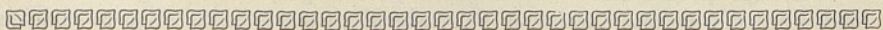
„Čemu mi bodi vse drugo — da le dobro goni,“ slišiš modrovati naše možakarje. — Res je, brak mora zlasti dobro goniti, toda znati mora še mnogo več.

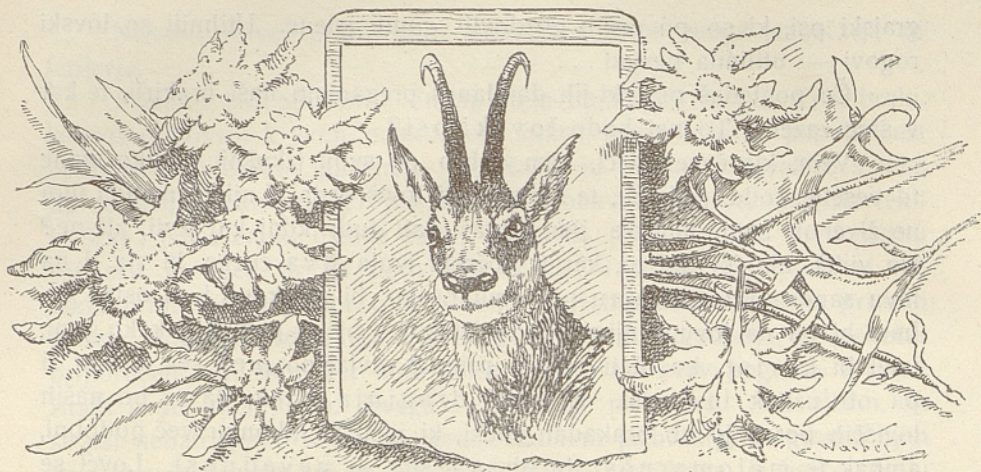
Ako bomo od svojih brakov zahtevali samo to, da dobro gonijo, potem so naša lovišča v dohledni dobi uničena. Ako si jih hočemo ohraniti, ali celo izboljšati, potem ali brake — stran, ali pa v — šola! Šola je tem lažja, čim razumnejši je učenec; učenec je pa tem razumnejši, čim razumnejših staršev in prednikov je, rekel bi, kolikor več dobrih lastnosti prinese s sabo na svet. Kdor to razume — mislim, da ni tako težko — more razumeti tudi to, zakaj gledajo povsod, kjer hočejo izboljšati pleme, na — čistokrvnost. Če imaš psa mladiča čiste krvi, imaš 90% gotovosti, da bo ohranil vrline svojih staršev. Te podedovane vrline so temelj — na tem temelju zidaj dalje!

Zakaj priporočam za brakade ravno — brake? Zato, ker vsak čistokrvni brak prinese za brakado potrebne vrline že s sabo na svet. Da ima nos, noge, glavo in srce, vse drugo mu da pa lahko šola.

Nekateri priporočajo za brakade jazbečarje. Jaz ne. Jazbečar ima nos, glavo in srce, ali enega nima — nog. Rekel sem, da je brakada upravičena samo tam, kjer vsled težavnega terena ne morem loviti drugače; v takem terenu pa jazbečarju noge — odpovedo, zlasti, ko zapade sneg. Nasprotniki brakov trdijo, da gonijo braki srne predaleč. Res je to, toda le braki brez dresure. V tem greši pa tudi jazbečar, če nima dresure. Samo ta razlika je, da se vrne brak vsaj čez nekaj ur, jazbečar pa zaradi svojih kratkih nog še le drugi dan.

(Konec prih.)

Iz lovskega oprtnika

V. redni občni zbor, ki smo o njem obljubili podrobnejše poročilo, je bil prav živahen. Društvo je štelo koncem leta 1911 9 ustanovnih in 641 rednih članov. Denarni promet je znašal 42.699 K 46 h. Prav gostobesedna je bila debata o članarini. Eni glasovi so bili za to, da se članarina zviša, da se pokrije primanjkljaj v znesku 731 K ki je nastal vsled tega, da se vsa naročnina še ni vplačala, oziroma izterjala, drugi so bili proti temu, češ, članarine ni treba zvišati, pač pa je treba skrbeti za to, da se število članov zviša. Končno je obveljal predlog, da se članarina za sedaj še ne zviša, ako se bo pa to izkazalo neizogibno, se bo sklical izredni občni zbor. Govorilo se je potem mnogo o tem, kako bi se zvišalo število članov. Sklenilo se je, imenovati za posamezne kraje zaupnike, ki bodo poverjeni, pobirati naročnino in v ondotnem kraju skrbeti, da vsi lovci pristopijo k društvu. Dalje je bil sprejet predlog, v eni prihodnjih števil „Lovca“ objaviti vse dosedanje člane, da se bo vedelo, kdo je že pri društvu, kdo še ne. Slišalo se je tudi več dobrih nasvetov, na pr. glede lovskih razglednic, znakov itd. razpravljalo se je o povzdigi ribarstva, o tekmi frmačev za l. 1912 in gospod Klemenc iz Medvod se je toplo zavzemal za jereba.

Občni zbor je izrekel polno priznanje društvenemu blagajniku gosp. Antonu Martincu ter drugim članom odbora in živahno aklamiral enoglasno izvolitev društvenega predsednika dr. Ivana Lovrenčiča.

Občni zbor je pokazal, da je med slovenskimi lovci mnogo dobre volje in veselja do resnega dela. Bog pomozi!

Petelini letos — nagajajo. Krasni dnevi marca so jih zavedli, da so pričeli peti izredno zgodaj. Toda prišel je april, ž njim pa sneg, dež in mraz in utihnilo so. Upajmo, da se zopet oglasi, ko posije solnce. Med prvimi trofejami letošnje sezone je petelin, ki ga je ustrelila nadobudna gdč. Anica Zupančeva, hčerka znanega ljubljanskega nimroda gosp. Urbana Zupanca. — Dražestni tovarišči krepak lovski pozdrav!

Sračja predrznost. Lanjsko jesen je lovil gospod V. ob gozdnem robu blizu Potovrha jerebice s frmačem. Obstreljena jerebica je padla za gosto grmovje.

Lovec in pes sta jo iskala nekaj časa zastonj. Kar je vzletela iz bližine sraka. Gospodu V. se je zdelo to takoj sumno in res je dobil za grmom svojo jerebico, ki pa je bila močno objedena. Sraka jo je videla pasti, pa se je lotila. Lovci, kjerkoli vidite srako, le po njej! Drug zanimiv dogodek sem opazoval letos meseca marca sam pri oknu svojega stanovanja. Domači kužek je prinesel veliko kost k vrtni ograji, da bi jo tam obral in oglodal. Ko je hrustal nekaj časa, je priletela z bližnjega drevesa sraka kakih deset korakov predenj na tla. Izprva je skakala okoli psa, ko pa je priletela še druga sraka in plesala okoli psa, se je ojunačila prva in se mu polagoma približala tako, da je hlastnil po njej. To je ni motilo. Njena predrznost je dosegla svoj višek, ko se ji je posrečilo, s kljunom čavsniti po kosti med pasjima sprednjima nogama. Ko je pes ježno zarenčal, je malo odskočila, medtem pa se je psu od druge strani približala druga sraka. Kuža je hlastnil po njej. Ta trenotek pa je porabila prva sraka, bliskoma šinila po kost ter jo odnesla v spremstvu svoje sestre.

J. B.

Sloke so bile letos nam Dolenjcem posebno milostne. Malo je sicer mest, koder se drže, ali letos jih je bilo tam precej veliko, „milijon“, je dejal strasten Nimrod. Dasi iz umevnih razlogov že precej opuščajo pomladanji lov na sloke, je bil ta lov pri nas vendar precej živahen, ker je mnogo zanimivejši od jesenskega. Lovili so s frmačem, z gonjači in na izpreletu. Ker je pa lov na kljunače pri nas zelo težaven in se sploh na malokatero divjačino odda toliko hazardnih strelav, kakor na sloke, ni bil lovski uspeh posebno dober. Pa je prav tako. Saj smo imeli kljubu temu svojo dobro zabavo. Na izpreletu ni bilo letos nič čudnega, če je na en večer priletelo k nemu lovcu kar deset zaljublencev. Druga leta je bila sloka na izpreletu redek pojav. Lahko si bil zadovoljen, če si kaj slišal, videl pa nič, ali pa videl posamezno ptico zunaj strelne daljave. Tudi pri buširanju so na sloko naleteli časih le slučajno. Lov se ni izplačal, ker je preveč naporen. Najboljše lovišče je bilo v Gorjancih pod „Zajcem“ in pa onkraj državne ceste pod Mihovim v takozvanem „rotovžu“. Lovili so večidel z gonjači, padlo pa je v vsej sezoni komaj šest do deset slok. Saj se ve, koliko izgovorov ima lovec ravno pri slokah. Enkrat mu pride predaleč, enkrat preblizu, sedaj za drevjem, sedaj za hrbtom itd. Letos se je kot najboljšje mesto za lov na izpreletu izkazalo lovišče med Žabjo vasjo in Gotno vasjo ter Št. Joštom v šmihelski občini. Padlo je vsega skupaj kakih deset ptic, kar gotovo ni veliko. Bržkone nas je obvladala nervoznost ob tako obilem številu najlepših lovnih živalc, pa smo se prenaglili. Pa naj velja izgovor, da je v poznem polumraku težko meriti. Pred leti je bila v Črnomaljskem okraju takoimenovana „Kanižarica“ pri Črnomlju pravi dorado za lovce. Ako je lovec na svojem čakališču en večer streljal po deset potov na sloke, ni bilo to nič nenavadnega. Kakor pa slišim, so si sloke izbrale za svojo ljubavno pot drugo smer in prihajajo sedaj le posamezno, da imajo njih preganjanci dolge zobe. Izvrsten lov na sloke ima krško lovsko društvo v lovišču pri Cerkljah. Sv. Križ pri Kostanjevici ter Krakovski gozd pa tudi ne zaostajata. Lanjsko jesen sta samo dva lovca ubila do trideset slok, kar je za naše razmere »milijon“. Kako se je v teh loviščih letos obnesel lov na izpreletu, nisem mogel izvedeti. — Lovski nazdar!

Novo mesto, aprila 1912.

J. B.

Zgodnja selitev slok. Sloke so letošnjo pomlad prišle zelo zgodaj v naše kraje. Pri Novem mestu so opazili prve sloke že konec februarja; prva je bila ustreljena dne 5. marca t. l. v mraku. Posamezne so potem videli vsak večer do 17. marca. Od tega dne pa do 24. marca je bilo slok izredno mnogo. Lovec

jih je na čakanju en večer utegnil videti 10 do 12; ob gorkem vremenu so se oglašale zelo dobro. Pri letošnji selitvi se lahko zopet trdi, da so bile prve, posamezne sloke tiste, ki prihajajo v naše kraje z Balkana; tam prezimujejo ob ugodnem zimskem času in se selijo ob ugodnem pomladanskem vremenu tako rano. Druge sloke pa se vračajo na sever čez naše kraje iz severne Afrike.

P.

Divji golobi so se letošnje pomlad pri nas pokazali izredno zgodaj, toda v mnogo manjši množini kakor druga leta.

Prve postolke so se vrnile dne 27. marca in prve lastovice dne 3. aprila.

P.

Prvega kljunača sem videl jeseni 1911. dne 11. oktobra. Bilo jih je razmeroma še precej; ostali so tu do okrog konca novembra. Seveda so za sloke minuli menda povsod oni zlati časi, katere pomnijo tudi pri nas nekateri starčki po hribih okrog Sv. Katarine. Pravili so mi, da je bilo v letih 1865–1875 (posebno še, ako je bila mokra jesen) toliko kljunačev, da so jih nekateri pastirji ujeli v zanke (žimo) po 20–30 eno noč. Te sloke je pobiral po hišah s košem vsak teden dvakrat „Fronc“ z Dobrave; plačeval jih je po 20 kr. in brinovke po 3 kr. ter nosil v Ljubljano. — Prvega kljunača sem videl letos spomladi dne 22. febr., golobe je pa bilo opaziti že okrog 18. februarja. Prvo pastiričico (z rumenimi prsmi) sem videl dne 9. marca.

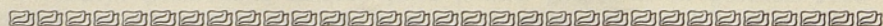
Pomladanje poročilo. Zajci so se ženili najbolj zadnji teden februarja, volna je ležala okrog po gozdnih stezah in potih, da je bilo veselje. Srnjaki so vsled mile zime in torej obilne paše dobili lepo rogovje. — Fazan je pridno skakal s svojim „krok-krok“ okoli kokoši že konec februarja, toda gotovo zastoj. Prvega divjega petelina so slišali pri nas dne 11. marca, gozdni jerebi so pa zaljubljeno klicali svoje izvoljenke že v prvih dneh meseca marca. — Velikih rac, kakor že par let, tudi letos ni bilo mnogo, (odprto vodovje) največ jih je bilo v drugi polovici januarja; ostale so do srede februarja. — Divje gosi so videli na Savi samo 2 nekaj dni v prvi polovici februarja. Lovski pozdrav!

Medvode, 22. marca 1912.

Fr. Klemenc.

Petje divjega petelina jeseni, ki ga omenjate v 3. št. „Lovca“ in tudi že poprej, je tak navaden pojav, da ga ni vredno priobčevati kot „novico“ in „redkost“ v lovskih listih. Ne vem se spominjati nobene jeseni, da nisem slišal peti oktobra ali septembra vsaj enega petelina. Navadno jih čujem vsako jesen celo noč. Seveda, kdor hodi le na brakade, njemu se ne bo pripetilo kmalu, da bi slišal petelina jeseni. Tudi ruševac poje jeseni zelo rad in vztrajno. Vse skupaj je že stara reč; pozna jo vsak lovec, ki je mnogo in ob vsaki uri sam v lovišču. Stari petelinar dr. Wurm pravi v svojih knjigah „Das Auerbild“, in „Die hohe Jagd“: Die Zeitungsnotizen über im September und in den folgenden Monaten, selbst im Januar balzende Hähne bringen daher den Kundigen nicht die geringste Überraschung... Im August 1900 balzten in einigen Revieren Niederkärntens die Hähne so gut und anhaltend, dass manche Jagdbesitzer den Abschuss statt im Frühjahr im Herbst besorgten! Kaj že pravi stari Ben Akiba?? — Pozor tedaj s takimi „redkimi novicami“. Lovski nazdar!

Petelinar.

RIBARSTVO

Po belokranjskih vodah.

Piše Julij Bučar.

Komaj sem se začel dobro zavedati svojega življenja, se mi je že omilila bajna priroda. Oklenil sem se je z vso dušo, z vsem svojim otroškim navdušenjem. Uvidel sem, da je vredno ljubezni, spoštovanja, občudovanja le ono, kar nudi pristna priroda in kar je z njo v neposredni zvezi. Jel sem študirati sedaj to, sedaj ono disciplino splošnega prirodopisja. Bil sem rastlinar, entomolog, pozneje lovec z edinim namenom, da laže in kar najtemeljiteje proučim domače rastlinstvo in živalstvo. Mnogo truda, mnogo zabave, mnogo spoznanja! Še pozneje, ko sem stopil v resno življenje, ni odnehalo moje hrepenenje po prirodi. Vsako svobodno uro sem žrtvoval mili materi nas vseh. Na njenih toplih prsah sem se učil onega, kar bi moral pravzaprav vsak vedeti. Vendar ni bilo nikdar dovolj. Rad bi bil vedel vse, prav vse. Moj Bog, kako bi bilo to mogoče! Zajemal sem iz prebogatega prirodnega zaklada, veselil se vsake najmanjše pridobitve, ali bolelo me je, ko nisem prišel do dna. Hrepenenje je ostalo, že pridobljene izkušnje pa so mi bile tolažba.

Spoznal sem polagoma večino domačih živali, le rib se nisem bil še lotil. Kako sem postal ribič in kaj sem doživel v svoji drugi mi domovini, v Beli Krajini, o tem hočem pisati v nastopnem.

Ob hudi vročini sem se izprehajal ob „Dobličanki“, malem, toda tedaj jako ribatem potoku pri Črnomlju. Na površini sem zagledal krdelo velikih rib, kakršnih niti v domači Krki ni bilo nikdar videti. Bili so klini. Mirovali so, kakor bi bili mrtvi. Hrbtne plavuti so jim molele iz vode, da jih je ogrevalo solnce.

Postal sem, da si ogledam to natančneje. Kar zagomezelo je v meni. Izpreletelo me je nekaj kakor strah in občudovanje. Taki veliki! Pa kaj sem hotel! Ribič nisem bil, ribiškega orodja nisem imel. Klini so kakor polena ležali na vodi, meni so se pa sline cedile po njih. Nisem ugibal dolgo. Šel sem domov po puško pa sem poizkusil svojo ribiško srečo. Ustrelil sem s šibrami št. 4 največjo izmed rib in sem jo tudi lahko dobil iz plitve vode. Halo, s katerim me je sprejela moja žena, velika prijateljica rib — na krožniku, me je izpodbudil in dobil sem še marsikaterega velikega klina. Največ uspeha sem imel pod gradom blizu kopališča, kadar so izpirali svinjska čeva. Klinov

različne velikosti je bilo ob takih prilikah vse črno. Največjega sem ubil v kopalni lopi pod Sv. Duhom v potoku „Lahinji“, ki se z njim družijo Doblíčanka pri mostu pod Sv. Duhom. Pet klinov velikanov se je bilo navadilo, da so zahajali tjakaj počivat. Dobil sem dva najjačja, drugi trije pa so spoznali, da jim kroto strežem po življenju, pa so se izgubili drugam.

S svojim streljanjem sem imel srečo. Včasih sem pa tudi zgrešil. Tik pod površjem je lahko zadeti ribo. Pa celo zadeti ti je ni treba vselej. Ubije jo že vodni pritisk, ali jo pa omami, ako zadeneš prav blizu. Teže je ubiti ribo, ako je deset, dvajset centimetrov pod površjem. Učiti sem se moral streljati na ta način. Prvo je, da z očmi dobro premeriš daljavo med površjem in ribo. Za ravno toliko moraš pomeriti od strani pod ribo, da jo zadeneš, ker se žarki svetlobe lomijo v vodi in riba ni videti tam, kjer je v resnici. Tako streljanje je sicer težko, vendar zadobi človek po več poizkusih precejšnjo spretnost. Veselje je tem večje. Voda oslabi moč strela, zato ne streljaj pregloboko! Kar je čez dvajset centimetrov, to že več ali manj ni zanesljivo.

Ne smeš misliti, da je riba že tvoja, ako je na strel legla mrtva na stran. Marsikaterikrat sem žaloval po izgubljeni ribi, ki se mi je pogreznila v nedogledno dno.

Pri svoji pokojni teti v Metliki, učiteljici ženskih ročnih del, sem v počitnicah v svoji otroški razposajenosti dražil dekleta, kakor da bi me bil kdo najel. Pametna teta me je obsodila v prisilno učenje ženskih ročnih del, jaz pa sem smatral to za šalo tembolj, ker sem smel sedeti poleg učenk, ki so mi vse prav ugajale. Roke sem imel sicer polne, odškodoval pa sem se stem, da sem dražil punčke z nogu pod mizo. Tako sem se igranje naučil marsikaj, kar mi je pozneje kolikortoliko hasnilo. Ribič vajenec sem si sam napravil primerno mrežo za ribe. Kaj takega ne znajo ženske, kje neki! Mrežo sem nataknil na obroč in ta moj najnovejši umotvor pritrdil na najdaljši drog, ki sem ga mogel dobiti. Preskrbel sem si še čoln, potem pa je šlo vsak dan ob najhujši opoldanski vročini gor in dol in dol in gor po Doblíčanki in Lahinji. Zabava je bila krasna. Rib je mrgolelo prav povsod. Izgubila se mi je le redko katera, ako je le ni dosegel moj dolgi drog. Moral sem pa hiteti, kadar sem hotel dobiti ribo. Veslati sem moral tako, da nisem potegnil vesla iz vode in da voda ni valovala prav nič; sicer so ribe takoj izginile v globočino. Ko sem prišel v strelno daljavo, sem previdno za svojim hrbtom položil veslo v čoln, počasi pomeril s puško ter ustrelil. Ko se je riba zvrnila, sem puško kar slepo vrgel v čoln, hitro zagrabil drog in zajel ribo z

mrežo. Mrtva riba ne ostane na površju, marveč se polagoma potaplja. Ako zamudiš pravi čas, si streljal zastonj.

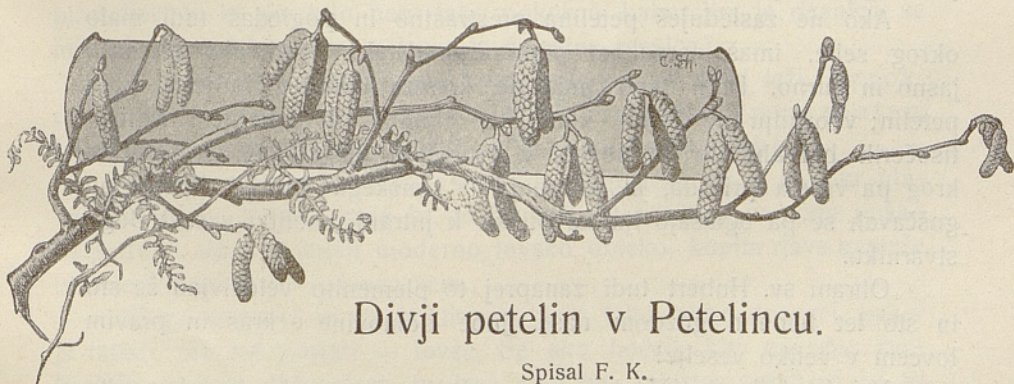
Dobil sem veselje do ribarstva. Dobličanka, meni ljubša od Lahinje, mi je bila kmalu popolnoma znana. Ko sem tako brodil po vodi in se včasih približal grmovju, sem videl, da je riba bliskoma šinila iz njega ter se igubila v globočini. Izprva nisem vedel, kaj je to. Ko sem pa te ribe zalezoval, sem videl, da so bile ščuke. Začetkoma jih nisem mogel zapaziti v vodi. Grmovje sega v vodo, med koreninami in vejami pa miruje ščuka, da je prav taka, kakor suha veja. Tu preži na svoj plen. Gorje ribi, tudi tako veliki, kakor roparica sama, ako se, nič hudega sluteč, približa nikdar siti roparici. Voda grozno zašumi in uboga žrtev že trepeče med zobmi, ostrimi ko šivanka in obrnjenimi nazaj, da ugrabljeni plen ne more več uiti.

(Dalje prih.)

Iz ribarske mreže.

Avstrijsko morsko ribarstvo l. 1910/11 je v primeri s prejšnjim letom nekoliko nazadovalo. Od 23. aprila 1910 do 22. aprila 1911 so ujeli le 43,319.525 rib proti 48,526.181 v ravno tej dobi l. 1909/1910; te ribe so tehtale 1910/1911 le 10,960.895 kg proti 15,092.012 kg l. 1909/1910; vreden je bil ta plen l. 1910/1911 le 8,856.247 K, prejšnje leto pa 9,741.174 K, tedaj za 884.927 K manj kakor l. 1909/1910. To nazadovanje je pripisati pičlemu lovu sardel, ki se jih je l. 1910/1911 ujelo za 2,031.897 kg manj, kakor l. 1909/1910. Jegulj se je pa zredilo za 100,522 kg več kakor l. 1909/1910.

Dr. J. P.

Divji petelin v Petelincu.

Spisal F. K.

Ako se napotiš iz Medvod proti sv. Katarini, dospeš v eni uri po prijazni dolinici Žlebovi k cerkvi sv. Marjete. Za to cerkvijo se vzdiga precej strmi, večidel z borovci obrasli hrib Jeterbenk, po svojih lepo dehtečih blagajkah znan vsem ljubljanskim izletnikom.

Zadnji desni rob tega hriba proti izhodu se imenuje Petelincec. Ondukaj stoji mala prijazna cerkvica „sv. Jakoba v Petelincu“. Ako jo

pogledaš od spodaj, se ti zdi, kakor da bi bila pribita v strmino. Ko pa dosepeš k njej, se ti pa nudi krasen razgled po planinah naokrog noter do Triglava.

Kako, da je dobil ta rob ime Petelinec in zakaj je bila ta cerkva sezidana na tej strmini, to ti pove tale pravljica:

Vrh Jeterbenka je stal pred mnogo sto leti grad mogočnih in bogatih grofov Herderbergov. Odtod prejkone prihaja čudno zverženo ime.

Nekoč je povabil eden teh grofov na grad več odličnih gostov, med njimi tudi opata iz samostana v Sori. Ko so se pri razkošnem obedu razgovarjali gostje to in ono, je poprosil opat grofa, naj sezida kje blizu cerkev Bogu v zahvalo, ker ga je obdaril s tolikim bogastvom. Grof je gledal nekoliko časa zamišljen opata. Na mizi so imeli pečnega divjega petelina*).

In grof je dejal v šali: „Ako zapoje ta petelin zdaj pred nami, dam sezidati cerkev tam, kjer sem ga ulovil.“

In glej čuda! Petelin vstane na krožniku, privzdigne glavo, okolobari rep in zapoje pred ostrmelimi gosti lovцем petelinarjem dobro znano pesem.

Grof je bil mož beseda in sezidal cerkvico, ki stoji še danes. Od tod ime Petelinec.

In še dandanes, ko je grad na Jeterbenku že davno v razvalinah, slišiš peti redno vsako pomlad divjega petelina komaj sto korakov nad cerkvico v Petelincu, kakor so peli njegovi pradedje, zasledovani po mogočnih grofih Herderbergih.

Ako ne zasleduješ petelina prestrastno in pogledaš tudi malo okrog sebe, imaš naravnost prekrasen užitek, zlasti ako je jutro jasno in mirno. Pred tabo poje na krivem borovcu ljubezni poln petelin; v ozadju se bleste kamniške planine ob jutranjem svitu v tisočerih barvah; tla so posuta z dehtečimi blagajkami — krog in krog pa vesela priroda, ki se zbuja iz zimskega spanja. Zdolaj po goščavah se pa oglašajo ljubke ptičice k jutranji molitvi v čast Bogu stvarniku.

Ohrani sv. Hubert tudi zanaprej to plemenito veledivjad še sto in sto let temnim gozdom naše ljube domovine v kras in pravim lovцем v veliko veselje!

Vsi imetniki lovišč, ki se ponašajo s to visoko in plemenito perutnino, naj jo skrbno goje in streljajo s preudarkom!

Krepak lovski pozdrav!

* Že stari Rimljani so imeli običaj, da so dajali pri bogatih obedih na mizo divjega petelina, ki mu je pustil kuhar glavo, vrat in rep v perju.

